

ITÄ-SUOMEN
HALLINTO-OIKEUS

29. 10. 2021

SAAPUNUT

HALLINTOVALITUS 25.10.2021

Mikko Mustonen

Tuusniemen kunnan jäsen: kiinteistöomistus

Päätös saatu tiedoksi 18.10.2021

Itä-Suomen hallinto-oikeus

PL 1744

70100 KUOPIO

LIITE: päätös ja salattu asiakirja mustattuna

Tuusniemen kunnanhallitus on päätöksellään 11.10.2021 § 227 antanut minulle pyynnöstäni sen hallussa olevan, BDO Oy:n 6.8.2021 päivämäärän raportin, jossa yhtiö esittää toimenpiteitä kunnan omistaman Kiinteistö Oy Tuusniemen Turulan toimintamuodon muutoksesta sekä talouden ja toiminnan tervehdyttämisestä. Koko raporttia kunnanhallitus ei kuitenkaan ole minulle antanut, vaan asiakirja on suurimmalta osin peitetty. Kunnanhallitus perustelee päätöstään sillä, asiakirjan peitettyt osat sisältävät sellaisia liikesalaisuuksia, jotka ovat salassa pidettäviä. Ohessa ovat kunnanhallituksen päätös ja BDO Oy:n ”mustattu” raportti.

Katson, että koko BDO Oy:n raportti olisi tullut antaa minulle. Raportti ei sisällä sellaista ainesta, jossa olisi liikesalaisuuksia. Tästä syystä vaadin, että kunnanhallituksen päätös kumotaan ja minut oikeutetaan saamaan Tuusniemen kunnalta koko kyseinen BDO Oy:n raportti.

Minulle annetussa BDO Oy:n raportissa on kymmenen sivua, joista ainakin kohtien ”Talousanalyysi” (sivu 6) ja ”Talouden tasapainotus” (sivu 8) sisällöt on minulle annetussa versiossa kokonaan poistettu. Voi olla, että osa kohdasta ”Toimintamuodon muutos” (s. 5) osa on poistettu. Kohdasta ”Hoitokulujen vertailu ARA-kohteiden mediaaniin” (s. 7) on poistettu ainakin hoitokulujen vertailua koskeva kohta. – Näin tapahtunut tietojen luovutus, josta ei sivu sivulta näy, kuinka laajalti poistoja on tehty, on ikävä tapa esittää asia. Esimerkiksi sivulta 7 näkyy, että euromäärät hoitokulujen osalta on poistettu, mutta onko sen alla valkeana näkyvä alue myös ”mustattua” osaa, onko siinäkin tekstiä? Siis missä laajuudessa mustauksia on todellisuudessa tehty?

Raportin mukaan kiinteistöyhtiöllä on Tuusniemellä omistuksessaan 60 huoneistoa eli 4 000 neliömetriä. Siis huoneistojen lukumäärä on todella vähäinen. Siten hyvin tyypillinen pienen kunnan omistama pieni vuokrataloyhtiö. Jos keskivuokraksi lasketaan 15 euroa neliömetrille, ja kaikki maksavat vuokransa, yhtiön vuokratuotto vuodessa on 720 000 euroa. Kunnan kotisivujen mukaan kiinteistöyhtiöllä olisi kuitenkin vain 50 asuntoa ja kunnalla suoraan omistuksessa 10 asuntoa. Lisäksi jotkut henkilöt omistavat itse muutamia asuntoja, jotka on annettu vuokralle.

Raportin ”Toimenpiteet ja johtopäätökset”-osion (s. 9) mukaan yhtiö voidaan muuttaa niin sanotuksi tavalliseksi yhtiöksi. Muuta siinä ei oikeastaan kerrotakaan. Raportin lopputulema ei siis ole, että yhtiö voisi muuttaa toimintaansa joksikin toiseksi, myydä omaisuutta tai vaikka ryhtyä harjoittamaan vähittäiskauppaa, jollaisia mahdollisuuksia olisi sitten selvitetty vaikka raportin mustatusta kohdassa ”Talouden tasapainotus”. Tällaista pohdintaa ja eri vaihtoehtojen vertailua raportissa tietenkään ei ole, koska yhtiön liiketoimintaperiaate on hyvin kapea eli asuntojen vuokraus.

10.11.2014 Miten tällaisella pienellä kunnan pienellä kiinteistöyhtiöllä voisi olla jotain sellaista, jota sen tulisi liikesalaisuutena suojella? Vastaus on, että ei mitään. Kuka tahansa, joka vähääkään tuntee kunnan omistamia vuokratyhtiöitä, pystyy kertomaan suunnilleen, mistä yhtiön tulot ja menot muodostuvat. Huoneistojen vuokratasotkin kunnassa yleisesti tunnetaan. Sekin on kaikkien ymmärrettävissä, että koska yhtiön omistamat rakennukset alkavat olla vanhoja, niitä pitää korjata. Tämä on varmasti todettu myös raportin mustatussa osassa. Ja ehkä raportti ehdottaa joidenkin rakennusten purkamista, mikä toimi voikin hyvin pian olla edessä.

Miten kunnanhallitus on voinut arvioida, että kyseisellä pienellä, staattisella yhtiöllä voi olla sellaisia maata kaatavia salaisuuksia, että ne pitää väen väkisin salata? Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan kunnalla olevat asiakirjat ovat lähes aina julkisia ja vain harvoin salattavia. Siis ensijaisesti kaiken julkisuus. Yksi lain poikkeus on liikesalaisuus, mutta sekin vain silloin, jos tiedon antaminen aiheuttaisi esimerkiksi yhtiölle taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista toimintaa tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasetelmaan. Mitä taloudellista vahinkoa yhtiölle aiheutuisi, jos minulle annettaisiin koko BDO OY:n raportti? Epätodennäköistä on, että raportti suosittelisi vuokrien keräämistä kryptovaluuttana, mitä mahdollisuutta julkisesti ei vielä haluta kertoa. Tuskin raportissa kaavilaan myöskään lisenssi-, tuotekehitys- tai yhteistyösopimuksia muiden alalla toimivien yhtiöiden kanssa. Patenteista tai tekijänoikeuksistaakaan ei voi olla kysymys.

Huonontuisiko vuokratyhtiön asema kilpailijoihin nähden, jos raportti olisiko julkinen? Todella vaikea kuvitella. Tuusniemelle ei varmaan ole tulossa toista vuokratyhtiötä. Siten vuokratyhtiö ei joudu toista huonompaan asemaan kilpailutilanteessa, vaikka raportti julkaistaisiinkin. Ei naapurissa Kaavin kunnan omistama vuokratyhtiö saa itselleen raportista mitään kilpailuetua. Ehkä kaavilainen yhtiö vain ajattelisi, että aika lailla samoja toimenpiteitä hekin ovat ajatelleet kuin mitä raporttiin on kirjoitettu.

Siten mitään lain tarkoittamia liikesalaisuuksia raportti ei sisällä. Ehkä Tuusniemen kunnassa vallitsee edelleen se vanha mentaliteetti, että ensin säikähdetään, jos joku pyytää saada nähdä jonkin kunnalla olevan asiakirjan. Sen jälkeen mietitään, eikö mistään löytyisi keinoa pyynnön torjumiseksi. Sitten keksitään sana "liikesalaisuus" ja annetaan pyytäjälle lähes kokonaan mustattu asiakirja.

Valituksenalaisen päätöksen selostusosassa kerrotaan, että tietyissä kohtuuden, käytännön ja lain asettamissa rajoissa jokainen yritys saa itse päättää, mitkä asiat se haluaa pitää vain omina tietoinaan. Edelleen kerrotaan, että kunta on käynyt vuokratyhtiön johdon kanssa läpi tietopyynnön kohteena olevan asiakirjan ja siitä on johdon näkemyksen mukaisesti peitetty liikesalaisuuden piiriin katsotut kohdat.

Totta onkin, että käytännössä yrityksen selvityksellä on keskeinen merkitys arvioinnissa, ja yritys itse parhaiten tuntee liikesalaisuutensa. Mutta vaikka näin onkin, ei kuitenkaan niin voi olla, että viranomainen ei saisi arvioida selvityksen oikeellisuutta. Jos yritys ei mitenkään perustelisi sitä, miksi jokin asia on katsottu liikesalaisuudeksi, ei tuomioistuinkaan voisi puuttuvan selvityksen vuoksi ratkaista asiaa. Siten pelkkä väite tietojen kuulumisesta liikesalaisuuden piiriin ei riitä.

Valituksenalaisessa päätöksessä kunta ei ole lainkaan selvittänyt, mihin sen käsitys liikesalaisuudesta perustuu. Päätöksessä todetaan vain, että mustauksen suoritti oman mielensä mukaisesti vuokrataloyhtiö, mutta kaikki perustelut mahdolliselle liikesalaisuudelle puuttuvat. Otetaan esimerkiksi raportin sivu 6 eli "Talousanalyysi". Minulle annettu versio sisältää vain otsikon, muuten sivu on aivan tyhjä. Nyt ollaan mahdollottoman tilanteen edessä, kun joudutaan pohtimaan liikesalaisuutta, eikä sen luonteesta ole mitään tietoa. Tyhjä sivu ei perustele.

Kunnanhallituksen päätös on lainvastainen. Asiassa ei ole tullut ilmi mitään asiaa, jota voitaisiin pitää liikesalaisuutena. Kunnanhallituksen perustelut asian arvioinnissa puuttuvat kokonaan. Koska mitään liikesalaisuutta ei ole, on BDO Oy:n raportti viranomaisten julkisuudesta annetun lain tarkoittama viranomaisen asiakirja, joka on julkinen. Siten kunnanhallituksen päätös on kumottava ja minut oikeutettava saamaan itselleni kyseisen asiakirjan koko sisältö.

MIKKO MUSTONEN